Szpital dziecięcy św. Ludwika rusza z kolejnym projektem edukacyjnym dotyczącym FASD

2026-10-24

Jak rozpoznać dziecko z FASD? Jak właściwie interpretować jego zachowanie, dostosować wymagania szkolne, wspierać rodzinę i w odpowiednim momencie skierować małego pacjenta do specjalistycznej diagnostyki? Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie realizuje projekt edukacyjny finansowany ze środków Miasta Krakowa.

Im wcześniej rozpoznamy, tym skuteczniej możemy pomóc

Głównym celem projektu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych konsekwencji FASD wśród mieszkańców Krakowa.

– Wychodzimy z tą inicjatywą, by pomóc dorosłym w zauważeniu dzieci z FASD. To może być pacjent w gabinecie lekarza POZ, w poradni psychologiczno-pedagogicznej, jeden z uczniów w szkole, albo dziecko, dla którego staliśmy się rodziną adopcyjną. W przypadku FASD szczególnie ważna jest odpowiednio wczesna diagnostyka. Rozpoznanie zaburzenia i właściwie dobrane wsparcie mogą istotnie ograniczyć jego późniejsze konsekwencje zdrowotne, edukacyjne i społeczne – podkreśla dr n. med. Katarzyna Przybyszewska, Pełnomocnik ds. Lecznictwa Zamkniętego w Krakowie Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego im. św. Ludwika w Krakowie.

Projekt ma także poprawić współpracę pomiędzy ochroną zdrowia, systemem oświaty, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i rodziną. Dzięki temu droga od pojawienia się pierwszych sygnałów ostrzegawczych do specjalistycznej diagnozy i właściwego wsparcia może stać się krótsza i bardziej uporządkowana.

FASD – problem, który nie zawsze widać na pierwszy rzut oka

Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych obejmuje szereg trwałych nieprawidłowości wynikających z prenatalnej ekspozycji dziecka na alkohol. Dotyczą one m.in. funkcjonowania ośrodkowego układu nerwowego, pamięci, koncentracji, planowania, uczenia się, regulacji emocji czy relacji społecznych.

– Dziecko z FASD w wieku szkolnym może mieć trudności z planowaniem, organizacją czynności, przewidywaniem konsekwencji czy impulsywnością. Zachowania wynikające ze specyficznej pracy mózgu bywają jednak błędnie interpretowane jako nieposłuszeństwo, brak motywacji lub celowy sprzeciw – mówi dr n. med. Katarzyna Dyląg, specjalistka pediatrii i gastroenterologii dziecięcej, kierowniczka Centrum Kompleksowej Diagnostyki i Terapii Dzieci z FASD.

Dlatego jednym z najważniejszych założeń projektu jest przekazanie wiedzy pozwalającej odróżnić sytuację, w której dziecko „nie chce”, od tej, w której – ze względu na sposób funkcjonowania jego mózgu – po prostu „nie może” sprostać określonym wymaganiom.

Szkoła i poradnia – jak rozpoznać potrzeby dziecka?

Pierwszy obszar projektu skierowany jest do psychologów i pedagogów szkolnych, nauczycieli wspomagających oraz psychologów i pedagogów zatrudnionych w krakowskich poradniach psychologiczno-pedagogicznych. Dla tych grup zaplanowano dwie edycje szkolenia – ~~2 października~~ **i 6 listopada.** W każdym weźmie udział około trzydziestu osób, a łącznie przeszkolonych zostanie około sześćdziesięciu specjalistów.

– Program połączy wykłady z intensywną pracą warsztatową. Uczestnicy poznają m.in. medyczne i neurorozwojowe konsekwencje prenatalnej ekspozycji na alkohol, charakterystyczny profil poznawczy i emocjonalny dzieci z FASD oraz sposoby organizowania skutecznego wsparcia w przedszkolu i szkole. W części praktycznej będą z kolei analizować konkretne przypadki i sytuacje występujące w środowisku edukacyjnym, a także poznawać metody postępowania wobec dzieci z FASD – informuje dr n. med. Katarzyna Kowalska, psycholog i psychoterapeuta.

Szkolenia odbędą się w Klastrze Innowacji Społeczno-Gospodarczych przy ul. Zabłocie 22.

Wsparcie także dla rodziców i rodzin zastępczych

Drugim filarem projektu jest szkolenie adresowane do rodziców adopcyjnych oraz rodzin zastępczych wychowujących dzieci z rozpoznaniem FASD. W jednej edycji weźmie udział około trzydziestu osób. Program obejmie zarówno część wykładową, jak i warsztatową, podczas której uczestnicy poznają praktyczne sposoby reagowania na charakterystyczne trudności poznawcze, emocjonalne i społeczne dzieci z FASD.

– Szczególny nacisk zostanie położony na codzienne funkcjonowanie rodziny: rozumienie zachowania dziecka, wspieranie jego rozwoju poprzez zabawę, stosowanie pozytywnej dyscypliny oraz dopasowanie oczekiwań do rzeczywistych możliwości podopiecznego. Warsztaty zostaną zróżnicowane ze względu na wiek dzieci, ponieważ inne wyzwania stoją przed opiekunami najmłodszych, a inne przed rodzinami starszych dzieci – podkreśla lek. Katarzyna Burkot, pediatra.

Lekarz POZ – pierwszy, który może zauważyć problem

Trzeci element projektu skierowano do personelu podstawowej opieki zdrowotnej – lekarzy, pielęgniarek i położnych. W ramach projektu powstanie praktyczny podręcznik dotyczący FASD. Odbędą się także trzy bezpłatne webinary poświęcone rozpoznawaniu objawów FASD na różnych etapach życia dziecka oraz właściwej ścieżce dalszego postępowania.

– Lekarz podstawowej opieki zdrowotnej jest często pierwszym specjalistą, który ma możliwość zauważenia niepokojących sygnałów i skierowania dziecka na pogłębioną diagnostykę – podkreśla dr n. med. Katarzyna Dyląg.

Krakowski ośrodek z wieloletnim doświadczeniem

Za realizację projektu odpowiada zespół Centrum Kompleksowej Diagnostyki i Terapii Dzieci z FASD działający przy Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym im. św. Ludwika w Krakowie.

Magiczny Kraków

Szpital zajmuje się problematyką FASD od wielu lat. Centrum funkcjonuje od 2013 roku, a od 2021 roku realizowany jest także program „Systemowe wsparcie dla dzieci z FASD i ich rodzin” finansowany przez województwo małopolskie.

– Każdego roku w naszym ośrodku diagnozowanych jest kilkadziesiąt dzieci z Krakowa, a pacjenci korzystają z około tysiąca dwustu godzin specjalistycznych świadczeń terapeutycznych. Wieloletnie doświadczenie kliniczne zespołu pozwala spojrzeć na FASD nie tylko przez pryzmat diagnozy medycznej, ale przede wszystkim codziennych problemów dziecka, jego rodziny oraz osób pracujących z nim w szkole czy poradni – informuje dr n. med. Katarzyna Przybyszewska.

Projekt pod nazwą „Działania edukacyjne w zakresie Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD) poprzez szkolenia dla pracowników oświaty, poradni psychologiczno-pedagogicznych, rodziców/rodzin zastępczych oraz personelu medycznego podstawowej opieki zdrowotnej” potrwa do grudnia bieżącego roku.

Informacje o terminach poszczególnych szkoleń, zasadach rekrutacji oraz formularzach zgłoszeniowych będą sukcesywnie publikowane na stronie internetowej **dzieciecyszpital.pl** oraz na **profilu szpitala na Facebooku**.

Projekt finansowany jest ze środków budżetu Miasta Krakowa.